

PULSAR

THE PULSAR PROGRAM IS MANAGED BY

CFRR»
Centre for Financial
Reporting Reform

1TH
5TH
ANNIVERSARY

THE PULSAR PROGRAM IS CO-FUNDED BY

Federal Ministry
Republic of Austria
Finance

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

CFRR Ministerial Conference

Të qenët në borxh – menaxhimi dhe raportimi i përgjegjshëm dhe transparent i borxhit

Prof Dr. Andreas Bergmann
Universiteti i Shkencave të Aplikuara të Cyrihut ZHAW
andreas.bergmann@zhaw.ch

30 nëntor 2022, Vjenë

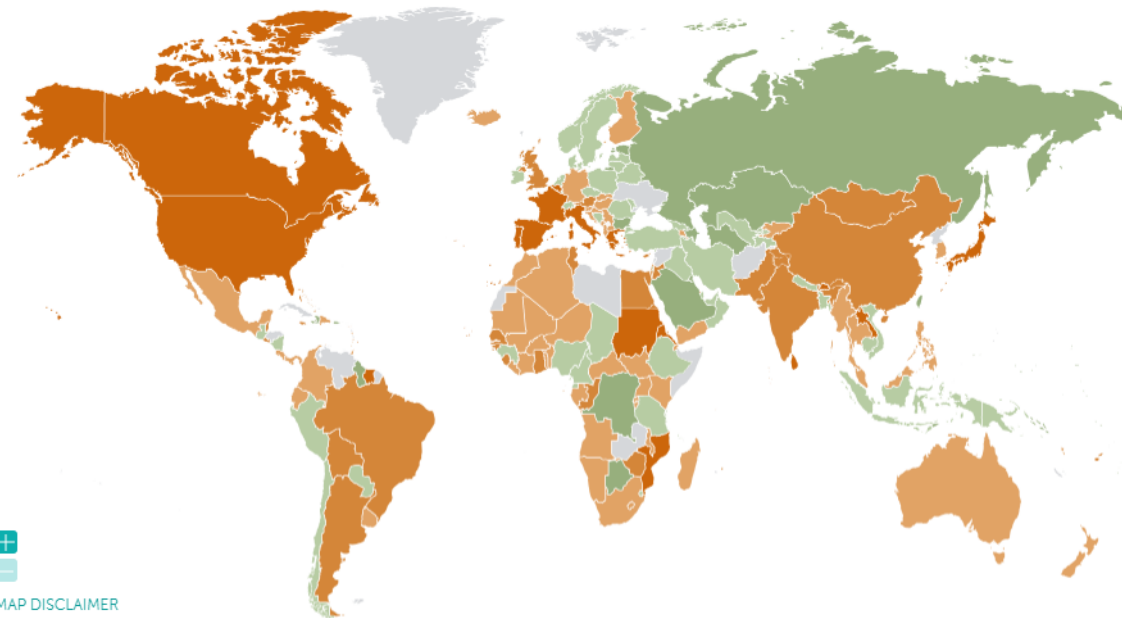
Rendi i ditës:

- 01** Si është gjendja aktuale?
- 02** Përkufizimi tradicional i borxhit injoron dy dimensione të detyrimeve
- 03** Matja e borxhit
- 04** Përfundime dhe rekomandime

Si është gjendja aktuale

MAP (2022)

100% or more 75% - 100% 50% - 75% 25% - 50% Less than 25% no data

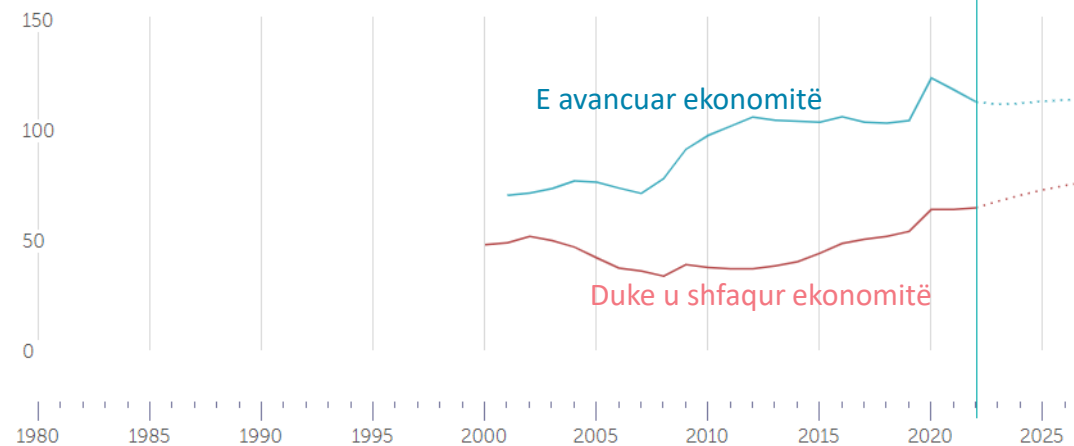
MAP DISCLAIMER

2022

TREND (1980-2027)

Percent of GDP

Burimi : IMF Datamapper , marrë më 22 nëntor 2022

Përkufizimi tradicional i borxhit injoron dy dimensionet e detyrimeve

4

(1) Përkufizimi i borxhit të shtetit në SNA08 22.103, bazuar në instrumentet e specifikuara

“Të gjitha detyrimet që kërkojnë pagesë ose pagesa të interesit ose principalit nga debitori ndaj kreditorit në një datë ose data në të ardhmen. Rrjedhimisht, të gjitha instrumentet e borxhit janë detyrime, por disa detyrime (...) nuk janë borxh.”

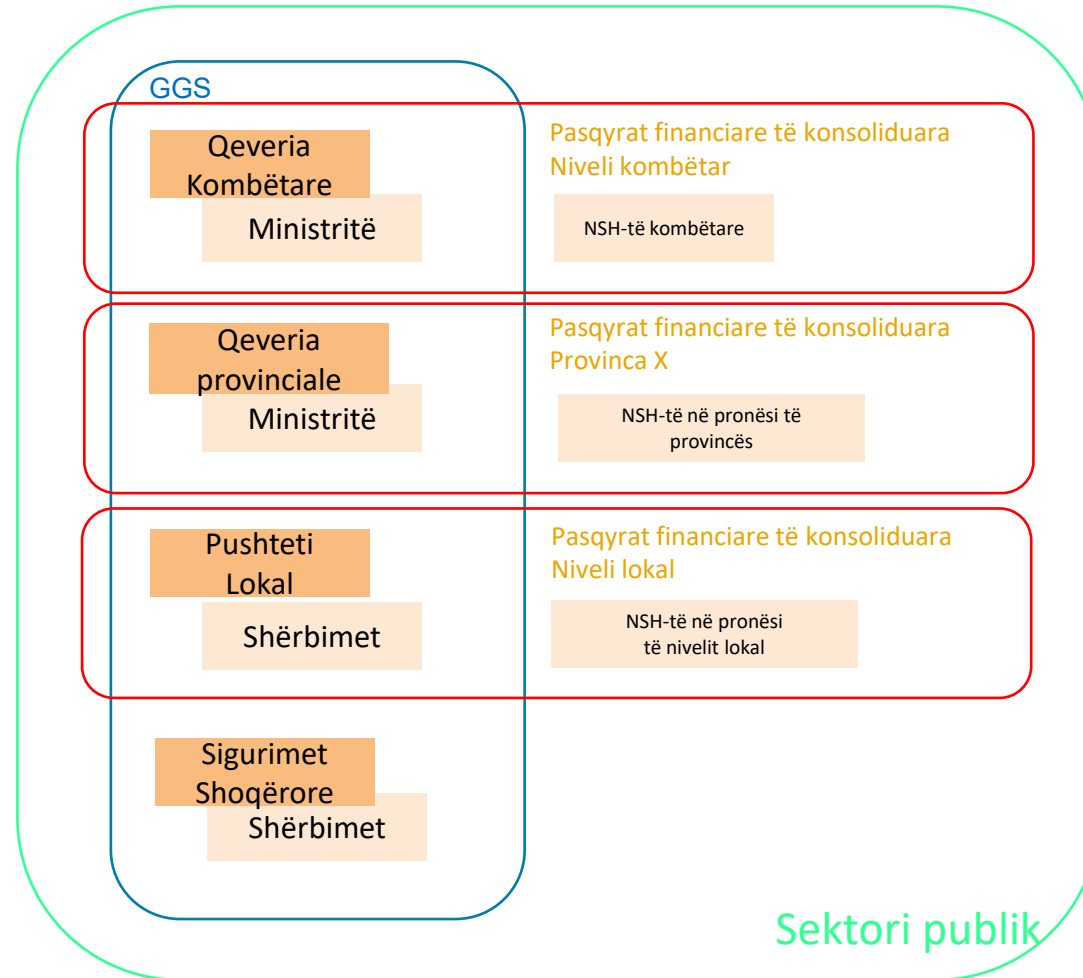
→ Ka **disa detyrime të lëna anash**, p.sh., detyrime pensionale, qira financiare etj.

(2) Borxhet e Qeverisë janë Instrumente të dhëna nga Sektori i Qeverisjes së Përgjithshme

→ Por edhe **Ndërmarrjet Shtetërore (NSH)** shpesh **financohen nga borxhi**

Përkufizimi tradicional i borxhit injoron dy dimensione të detyrimeve

5

Bergmann (2019)

Përkufizimi tradicional i borxhit injoron dy dimensione të detyrimeve

6

	Sektori i përgjithshëm i Qeverisë (GGS)	Sektori Publik
Borxhi (Kredi dhe letra me vlerë)	Borxhi tradicional shtetëror	GGS <u>plus</u> ndërmarrjet shtetërore
Detyrimet	Borxhi tradicional <u>plus</u> PPP, detyrimet pensionale , qiratë financiare etj.	Borxhi tradicional <u>plus</u> detyrime të tjera <u>plus</u> gjithë sektori publik

Përkufizimi tradicional i borxhit injoron dy dimensione të detyrimeve

7

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

(vetëm në nivel kombëtar , «Bund»)	Sektori i Qeverisë së Përgjithshme (GGS)	Publike Sektor
Borxhi (Kredi dhe letra me vlerë)	108 miliardë CHF (14% e PBB-së)	118 miliardë CHF (16% e PBB-së)
Detyrimet	170 miliardë CHF (23% e PBB-së)	304 miliardë CHF (42% e PBB-së)

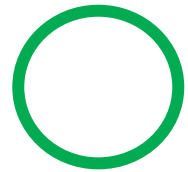
Burimi: Pasqyrat Financiare (2022) – Shteti dhe i Konsoliduar

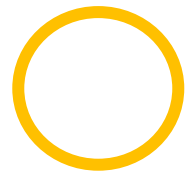
Matja e borxhit

8

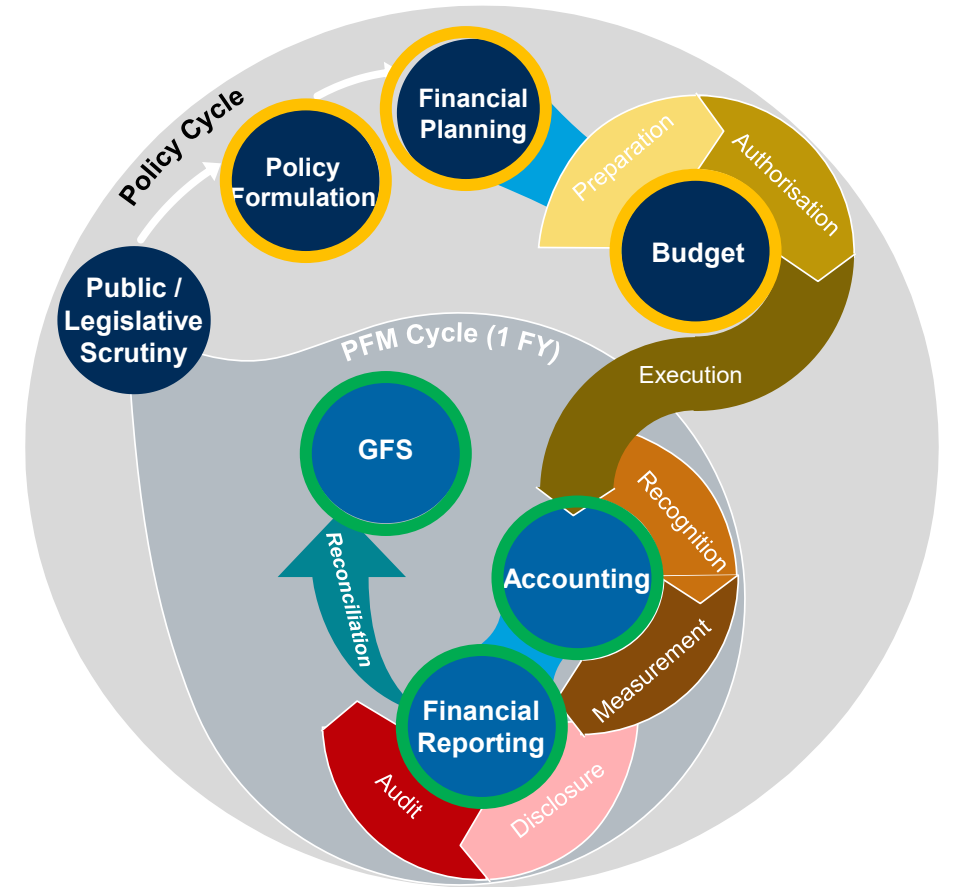
Matja e borxhit varet nga vendi ku dhe çfarë matni

Standardet

Juridiksionale Normat dhe Standardet

Matja e borxhit: Matja fillestare

9

	SNKSP 41 (SNRF 9)	Statistikat financiare (FMN)	Borxhi i Mastrihtit
Metoda e matjes	Vlera e drejtë	Vlera e tregut ose vlera nominale: Vlera aktuale e detyrimeve të ardhshme të pagesës, e zbritur me normën e interesit kontraktual	Vlerë nominale
Premium ose zbritje ("Agio/Disagio")	Marrë parasysh, dmth shpërndahet gjatë kohëzgjatjes	Marrë parasysh, dmth shpërndahet gjatë kohëzgjatjes	Nuk merren parasysh, dmth. të ardhurat ose shpenzimet gjatë emetimit
Kostot e transaksionit	Marrë në llogari	Nuk merren parasysh dmth të ardhurat ose shpenzimet për lëshimin	Nuk merren parasysh dmth të ardhurat ose shpenzimet për lëshimin

Matja e borxhit : Matja e rrjedhshme

10

	SNKSP 41 (SNRF 9)	Statistikat financiare (FMN)	Borxhi i Mastrohtit (EDP)
Metoda e matjes	Kosto e amortizuar duke përdorur të metoda efektive e normës së interesit	Vlera nominale: Vlera aktuale e detyrimeve të ardhshme të pagesave, e skontuar me normën e interesit kontraktual	Vlera nominale (dmth. vlera në kopertinën e kontratës)
Kostoja e transaksionit	Marrë parasysh duke llogaritur normë efektive interesi	Nuk është marrë në llogari	Nuk merret parasysh

Matja e borxhit : A ka rëndësi?

11

(në miliardë EUR)	SNKSP/SNRF (Kostoja e amortizuar)	Statistikat financiare (FMN, Vlera nominale)	EDP («Maastricht», Face Value)
Borxhi bruto i qeverisë	125	155	311
në % të BPSH-së	71%	88%	177%
Borxh neto i qeverisë	72	102	n/a
në % të BPSH-së	41%	58%	n/a

Shpërndarja e
të gjitha kostove
në bazë akruale

Detyrimet e pagesave
në të ardhment

Shuma
përmendur
në kontratë

Përfundime dhe rekomandime

12

Konkluzione

- Borxhi i qeverisë NUK është e barabartë detyrimet me detyrimet e sektorit publik
- Matja ndryshon në mënyrë të konsiderueshme!

Rekomandime

- Menaxhoni detyrimet, jo vetëm borxhet
- Menaxhoni sektorin publik, jo vetëm sektoret e përgjithshme qeveritare
- Përdorni një koncept ekonomik (FMN dhe/ ose IPSAS; jo «Maastricht»)
- Reduktoni **detyrimet e sektorit publik** kurdoherë që lejon situata ekonomike